

Deall Eich Hawliau!

Mae gennym hawliau!

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Mae gan bob plentyn a pherson ifanc hawliau. Mae'r hawliau hyn yn bethau sydd angen ar blant a phobl ifanc i fod yn ddiogel, yn iach ac yn hapus. Mae gan y Cenhedloedd Unedig restr o'r holl hawliau sydd gan blant. Enw'r rhestr hon yw Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn, neu CCUHP yn fyr.

I sicrhau eich bod i gyd yn cael eich hawliau mae gan Gomisiynydd Plant Cymru bum pŵer arbennig, sef:

- Gwrando ar yr hyn sydd gennych i'w ddweud.
- Siarad am bethau sy'n bwysig i chi.
- Dweud wrthyfych am eich hawliau.
- Helpu i sicrhau eich bod chi gyd yn cael eich hawliau.
- Siarad â chi os oes gennych chi broblem

Am wybod eich hawliau?

Mae cyfanswm o 54 o erthyglau. Mae erthyglau 43-54 yn sôn am sut dylai oedolion a llywodraethau weithio gyda'i gilydd i wneud yn siwr fod plant yn cael eu hawliau. Mae erthyglau 1-42 yn trafod sut dylai plant gael eu trin. Dyma nhw:

- Erthygl 1:** Mae gan bob un dan 18 oed yr hawliau yma.
- Erthygl 2:** Mae'r confensiwn yn gymwys i bob un waeth beth!
- Erthygl 3:** Dylai pob sefydliad sy'n ymwneud â phlant bob amser wneud yr hyn sydd orau i bob plentyn.
- Erthygl 4:** Dylai'r Llywodraeth ofalu bod yr hawliau hyn ar gael i bob plentyn.
- Erthygl 5:** Dylai llywodraethau helpu rhieni i'ch helpu chi i wybod am eich hawliau a'u defnyddio wrth i chi dyfu.
- Erthygl 6:** Mae gennych yr hawl i fywyd ac i dyfu i fod yn iach.
- Erthygl 7:** Eich hawl i enw a chenedligrwydd.
- Erthygl 8:** Dylai'r llywodraeth barchu eich hawl i enw, cenedligrwydd a theulu.

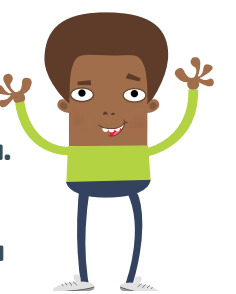
- Erthygl 9:** Eich hawl i fod gyda'ch rhieni os mae dyna sydd orau i chi.
- Erthygl 10:** Eich hawl i weld eich teulu os ydynt yn byw mewn gwlad arall.
- Erthygl 11:** I beidio â chael eich cymryd o'r wlad yn anghyfreithlon.
- Erthygl 12:** Eich hawl i ddweud beth ddylai ddigwydd ac i rywun wrando arnoch.

- Erthygl 13:** Eich hawl i gael gwybodaeth.
- Erthygl 14:** Eich hawl i ddilyn eich crefydd eich hun.
- Erthygl 15:** Eich hawl i gyfarfod â ffrindiau ac ymuno â grwpiau a chlybiau.
- Erthygl 16:** Eich hawl i breifatrwydd.
- Erthygl 17:** Eich hawl i wybodaeth onest yr ydych yn ei ddeall gan bapurau newydd a'r teledu.
- Erthygl 18:** Mae'r ddau riant yn rhannu'r cyfrifoldeb dros fagu eu plant, a dylent bob amser feddwl am yr hyn sydd orau ar gyfer pob plentyn.
- Erthygl 19:** Ni ddylech gael eich niweidio a dylech gael gofal a'ch cadw'n ddiogel.
- Erthygl 20:** Eich hawl i dderbyn gofal os nad ydych yn gallu byw a'ch teulu eich hun.
- Erthygl 21:** Eich hawl i fyw yn y lle sydd orau i chi os nad ydych yn gallu byw gyda'ch rhieni.
- Erthygl 22:** Mae gan blant sy'n ffoaduriaid yr un hawliau â phlant a aned yng Nghymru.
- Erthygl 23:** Eich hawl i ofal arbennig a chymorth os ydych yn anabl er mwyn i chi fyw bywyd llawn ac annibynnol.
- Erthygl 24:** Eich hawl i fwyd a dŵr da ac i weld y meddyg os ydych yn sâl.
- Erthygl 25:** Dylid mynd i weld plant nad ydynt yn byw gyda'u teuluoedd yn gyson er mwyn sicrhau eu bod yn iawn.
- Erthygl 26:** Yr hawl i arian ychwanegol os nad oes gan eich teulu ddigon o arian i fyw.

- Erthygl 27:** Eich hawl i safon dda o fywyd.
- Erthygl 28:** Eich hawl i ddysgu a mynd i'r ysgol.
- Erthygl 29:** Eich hawl i fod y gorau y gallwch fod.
- Erthygl 30:** Eich hawl i ddefnyddio eich iaith a dathlu eich diwylliant.
- Erthygl 31:** Eich hawl i ymlacio a chwarae.
- Erthygl 32:** Dylech gael eich diogelu rhag gwaith sy'n beryglus.
- Erthygl 33:** Dylech gael eich diogelu rhag cyffuriau peryglus.
- Erthygl 34:** Dylai'r llywodraeth ddiogelu plant rhag cam-drin rhywiol.
- Erthygl 35:** Mae gennych yr hawl i beidio cael eich gwerthu.
- Erthygl 36:** Dylech gael eich diogelu rhag gwneud pethau a allai beri niwed i chi.
- Erthygl 37:** Eich hawl i gael eich trin yn deg.
- Erthygl 38:** Dylai plant gael eu diogelu yn ystod rhyfel ac ni ddylid eu caniatáu i ymladd yn y fyddin os o dan 15.
- Erthygl 39:** Dylai plant gael cymorth arbennig os ydynt wedi cael eu camdrin.
- Erthygl 40:** Mae gennych hawl i gymorth cyfreithiol os ydych wedi cael eich cyhuddo o dorri'r gyfraith.
- Erthygl 41:** Os yw cyfreithiau eich gwlad yn eich gwarchod yn well na'r hawliau ar y rhestr hon, dylai'r cyfreithiau hynny aros.
- Erthygl 42:** Rhaid i'r llywodraeth roi gwybod i blant a theuluoedd am hawliau plant.

CCUHP

I ddarganfod mwy ewch i
www.hawliauplant.cymru
@uncrc_wales

I gael mwy o wybodaeth am waith
Comisiynydd Plant Cymru ewch i:
www.complantcymru.org.uk

Os nad ydych chi'n teimlo eich bod chi'n cael eich hawliau, yna cysylltwch â Chomisiynydd Plant Cymru am ddim ar 0808 801 1000 neu tecstiwch gan ddechrau eich neges gyda 'COM' i 80800. Dilynwch ni ar @llysgenhadon

